

Podkarpacki Fundusz Rozwoju – być tam, gdzie przedsiębiorczość wymaga szczególnego wsparcia

Krzysztof Staszewski

Prezes Zarządu, Podkarpacki Fundusz Rozwoju Sp. z o.o.

Województwo podkarpackie, jak i cały region Polski Wschodniej, charakteryzuje się niższym poziomem konkurencyjności i przedsiębiorczości. Choć różnorodne mechanizmy unijne i krajowe pozwoliły w ostatnich latach osiągnąć wzrost gospodarczy, wyrównać poziom wyposażenia infrastrukturalnego oraz wzmocnić procesy gospodarczych przemian, to nadal wyzwaniem pozostaje zwiększenie skali inwestycji prywatnych, stworzenie skutecznych zachęt do innowacyjności czy zahamowanie migracji, zwłaszcza młodych, lepiej wykształconych mieszkańców. Elastyczne rozwiązania Podkarpackiego Funduszu Rozwoju dedykowane MŚP mogą w tym zakresie znacząco poprawić warunki dla lokalnego biznesu.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) wskazuje, iż potencjały województw i bariery rozwojowe poszczególnych obszarów Polski są zróżnicowane i nierównomiernie rozłożone. Strategia zakłada bardziej precyzyjne dobieranie działań ukierunkowanych na zapewnienie efektywnego wykorzystania zasobów rozwojowych wszystkich województw.

Województwo podkarpackie zaliczane jest do regionu Polski Wschodniej, który określany jest jako słabszy gospodarczo, o zdecydowanie niższym poziomie konkurencyjności czy przedsiębiorczości. KSRR wskazuje, że województwo podkarpackie odnotowuje wyniki wyraźnie poniżej średniej dla kraju pod względem liczby przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców. Zgodnie z danymi GUS (lata 2019-2022), liczba podmiotów wpisanych do rejestru na 1000 ludności prezentuje się następująco:

	2019	2020	2021	2022
POLSKA	117	122	128	132
PODKARPACIE	85	90	94	98

Tabela 1. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru na 1000 osób¹

¹ Opracowano na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego.

Zgodzić się należy z tezą, iż wyzwaniem dla Polski Wschodniej pozostaje poprawa atrakcyjności inwestycyjnej, podniesienie konkurencyjności regionalnych gospodarek oraz długofalowe pobudzanie aktywności ekonomicznej, a także wzrost inwestycji prywatnych, które wpłyną na rozwój regionalnych i lokalnych rynków pracy oraz podniosą jakość życia mieszkańców.

Efekty dotychczasowego wsparcia, włączając w to wsparcie finansowe, są już widoczne w województwach wschodniej Polski. Zauważalne są one między innymi we wzroście gospodarczym we wszystkich regionach, wyrównaniu poziomu wyposażenia infrastrukturalnego czy wzmocnieniu procesów zmian struktury gospodarczej. Inwestycje te nie doprowadziły jednak do znaczącego wzrostu poziomu inwestycji prywatnych i zahamowania odpływu osób, zwłaszcza młodych i lepiej wykształconych. Poziom przedsiębiorczości, innowacyjności i inwestycji prywatnych na Podkarpaciu nadal odbiega od średniej w kraju.

”

Widoczne efekty dotychczasowego wsparcia w województwach wschodniej Polski to: wzrost gospodarczy, wyrównanie poziomu wyposażenia infrastrukturalnego oraz wzmocnienie procesów zmian struktury gospodarczej. Nie udało się natomiast nadal osiągnąć znaczącego wzrostu przedsiębiorczości i innowacyjności, zwiększenia skali inwestycji prywatnych oraz zahamować emigracji, zwłaszcza młodych, lepiej wykształconych mieszkańców.

Stworzenie lokalnych programów wsparcia dostosowanych do potrzeb przedsiębiorców działających na obszarze województwa podkarpackiego oraz wykorzystanie środków z instrumentów finansowych, które zostały wycofane z programu operacyjnego 2007-2013 oraz środków z programu 2014-2020, umożliwi efektywne inwestowanie w sektor MŚP. Aktualnie bardziej preferowane jest tworzenie instrumentów zwrotnych, np. w postaci preferencyjnie oprocentowanych pożyczek, kosztem bezzwrotnych dotacji.

Celem lepszego zagospodarowania tych środków, zostały powołane wyspecjalizowane instytucje finansujące działania rozwojowe – regionalne fundusze rozwoju (RFR). Ich zadaniem jest integracja zasobów i koordynacja systemu w obszarze wsparcia zwrotnego w danym województwie. W województwie podkarpackim został utworzony Podkarpacki Fundusz Rozwoju Sp. z o.o. z siedzibą w Rzeszowie.

Do KSRR odnosi się Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030, w której wskazane zostały m.in. słabe strony województwa podkarpackiego, takie jak niezadowalający poziom współpracy międzysektorowej (przedsiębiorcy, jednostki samorządu terytorialnego) czy niski poziom przedsiębiorczości w regionie. Strategia rozwoju województwa wskazuje również, iż w regionie przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na jedną osobę w gospodarstwie domowym kształtuje się na niskim poziomie.

	2019	2020	2021	2022
	zł			
POLSKA	1 819,14	1 919,21	2 061,93	2 249,79
PODKARPACIE	1 471,49	1 588,57	1 704,08	1 829,05

Tabela 2. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na jedną osobę²

² Opracowano na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego.

Samorząd Województwa Podkarpackiego, mając na względzie wskazane powyżej słabe strony, stawia na budowanie silnej, zdywersyfikowanej branżowo, regionalnej gospodarki oraz zwiększenie poziomu konkurencyjności podkarpackich przedsiębiorstw na rynku krajowym i zagranicznym. Powstały instytucje wzmocniające ekosystem innowacyjności oraz wsparcia przedsiębiorczości: Podkarpackie Centrum Innowacji Sp. z o.o., Podkarpacki Fundusz Rozwoju Sp. z o.o., Podkarpackie Centrum Nauki oraz, działająca od lat, Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A., która prowadzi Park Naukowo-Technologiczny.

Samorząd Województwa Podkarpackiego stawia na budowanie silnej, zdywersyfikowanej branżowo, regionalnej gospodarki oraz zwiększenie poziomu konkurencyjności podkarpackich przedsiębiorstw na rynku krajowym i zagranicznym.

Jednym z istotnych instrumentów wspierania przedsiębiorców w regionie są pożyczki udzielane przez Podkarpacki Fundusz Rozwoju Sp. z o.o., który powstał w 2017 roku.

PFR Sp. z o.o. ogrywa istotną rolę w dostarczaniu środków finansowych (poręczenia oraz preferencyjnie oprocentowane pożyczki) dla lokalnych przedsiębiorców. Dzięki elastycznym warunkom pożyczek, firmom z różnych sektorów gospodarki udostępniane są środki niezbędne do rozwoju i inwestycji. To szczególnie istotne dla mikro i małych przedsiębiorstw, które często mają ograniczony dostęp do tradycyjnych źródeł finansowania, tj. kredytów bankowych.

Podmioty te, z uwagi na brak wystarczających zabezpieczeń finansowych lub ryzyko z podejmowanymi inwestycjami, są wykluczone z możliwości pozyskania finansowania na rynku komercyjnym lub możliwości te są bardzo ograniczone. Instrument pożyczkowy ogrywa ważną rolę w ich rozwoju – umacnia pozycję na rynku, zmusza do długofalowego planowania.

Zgodnie z danymi z GUS, w województwie podkarpackim z roku na rok zmniejsza się wartość kredytów i pożyczek jako źródła finansowania nakładów inwestycyjnych. W 2019 roku było to 817 722 000 zł, w 2020 roku – 636 113 000 zł, w 2021 – 436 445 000 zł, zaś w 2022 r. tylko 340 093 000 zł. Zwiększa się za to wartość środków własnych służących finansowaniu nakładów inwestycyjnych. Mając to na względzie, w 2023 roku Fundusz wprowadził pożyczki inwestycyjne z pomocą *de minimis* oraz pożyczkę hipoteczną z pomocą *de minimis*, w celu zwiększenia udziału pożyczek inwestycyjnych w finansowaniu działalności małych i średnich przedsiębiorstw. Korzystniejsze oprocentowanie niż w banku ma być również zachętą do skorzystania z finansowania oferowanego przez Fundusz. Spółka skupia się na efekcie zachęty, przedstawiając przedsiębiorcom korzyści finansowe wynikające z sięgania po preferencyjne pożyczki. Przy pożyczkach Funduszu z pomocą *de minimis* oprocentowanie wynosi $\frac{1}{4}$ IBOR (obecnie 1,42%) co oznacza, że przy 12-letnim okresie finansowania dla pożyczki w wysokości 2 mln zł odsetki będą wynosiły ok. 160 tys. zł. W banku, dla takiego samego produktu, oprocentowanie wynosi średnio ok. 11% lub więcej, a dochodzą jeszcze dodatkowe koszty i opłaty, odsetki. Koszty takiej pożyczki dla przedsiębiorcy wyniosą zatem około 1 mln 200 tys. zł. Dla większości potencjalnych inwestycji MŚP taki poziom opłat i kosztów związanych z finansowaniem jest barierą rozwojową.

Należy wskazać, iż fundusze rozwoju oferują bardziej elastyczne warunki niż banki komercyjne, mogą być bardziej skłonne do udzielenia pożyczki podmiotom, które nie spełniają wszystkich standardowych wymogów bankowych. Proces ubiegania się o pożyczkę z Funduszu jest mniej skomplikowany niż w przypadku kredytu bankowego. Mniejsza liczba formalności może przyspieszyć procedurę uzyskania finansowania. Na przykładzie Podkarpackiego Funduszu Rozwoju można wskazać, iż polityka ostrożnościowa banków jest zbyt daleko posunięta. Pomimo zwiększonego ryzyka, Fundusz nie wykazuje bowiem strat. Czynnikiem, który na to wpływa, jest utrzymywanie ciągłego kontaktu PFR z przedsiębiorcą, dzięki czemu możliwa jest lepsza ocena jego sytuacji finansowej oraz możliwości spłaty pożyczki.

Mimo zwiększonego ryzyka, Podkarpacki Fundusz Rozwoju nie wykazuje strat. Czynnikiem, który na to wpływa, jest utrzymywanie ciągłego kontaktu PFR z przedsiębiorcą. Dzięki temu możliwa jest lepsza ocena jego sytuacji finansowej oraz możliwości spłaty pożyczki.

Zgodnie z raportem „Banki 2022”, wydanym przez Związek Banków Polskich, wskazać należy, iż w zakresie kredytów zwiększyła się wartość kredytów inwestycyjnych dla małych i średnich przedsiębiorstw w 2022 roku. Jednak nie osiągnęła ona poziomu z 2020 roku.

Wyszczególnienie	2019		2020		2021		2022	
	mln zł	%	mln zł	%	mln zł	%	mln zł	%
Należności od przedsiębiorstw MŚP, w tym:	205 432	100	197 904	100	189 302	100	208 662	100
– kredyty operacyjne	77 276	38,0	67 669	34,2	70 107	37,0	81 362	39,0
– kredyty inwestycyjne	55 820	27,4	64 183	32,4	57 049	30,1	63 317	30,3
– kredyty na nieruchomości	47 164	23,2	47 262	23,9	44 836	23,7	44 521	21,3

Tabela 3. Struktura należności brutto od przedsiębiorstw sektora MŚP w latach 2019-2022³

Przedsiębiorcy mają stały dostęp do środków oferowanych przez Podkarpacki Fundusz Rozwoju Sp. z o.o., co umożliwia im przemyślane planowanie swoich inwestycji. Ta ciągła dostępność gwarantuje, że mogą oni skorzystać z niezbędnych funduszy w odpowiednim momencie, co wspiera rozwój i ekspansję ich działalności biznesowej.

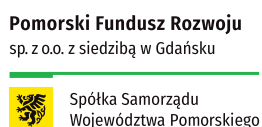
Na rynku jest ciągły niedosyt na korzystne cenowo instrumenty finansujące działalność przedsiębiorców, dlatego powstanie i działalność Funduszu ma duże uzasadnienie i cieszy się niestąbnym zainteresowaniem wśród lokalnych firm. Wymiernym efektem jest kolejny już obrót kapitału powierzonego (120 mln zł) w nieco ponad 6-letniej działalności operacyjnej Funduszu. Poszerzenie oferty Funduszu o pożyczki inwestycyjne i na zakup nieruchomości komercyjnych, w tym z pomocą *de minimis*, otworzyły nowe możliwości dla podkarpackich przedsiębiorców szukających atrakcyjnego finansowania rozwoju swojego biznesu.

³ Opracowano na podstawie danych Narodowego Banku Polskiego.

O autorze

Krzysztof Staszewski – z wykształcenia historyk. Własną działalność gospodarczą założył już w 1991 roku. Członek Rad Nadzorczych, m.in. Rzeszowskiej Agencji Rozwoju Regionalnego, Parku Przemysłowego „Stare Miasto” w Leżajsku, Podkarpackiego Funduszu Poręczeń Kredytowych. W swojej karierze zajmował się Funduszami Unijnymi na Uniwersytecie Rzeszowskim oraz Stowarzyszeniu „PRO CARPATHIA”, w którym pełnił również funkcję Prezesa Zarządu. Pełnił funkcję Wiceprezesa Zarządu w Rzeszowskiej Agencji Rozwoju Regionalnego oraz Prezesa Zarządu w Podkarpackim Funduszu Poręczeń Kredytowych. W 2017 roku objął stanowisko Prezesa Zarządu w Podkarpackim Funduszu Rozwoju w Rzeszowie. Ukończył również studia podyplomowe na kierunku bankowość na SGH.

Partnerzy

Partnerzy numeru

